TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2023. gada 27. aprīlī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Jurisdikcija, nolēmumu atzīšana un izpilde laulības lietās un lietās par vecāku atbildību – Regula (EK) Nr. 2201/2003 – 9. un 15. pants – Bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesu piekritības turpināšanās pēc pārvietošanās – Jēdziens "pārvietošanās" – Pieteikums grozīt nolēmumu par saskarsmes tiesībām – Termiņa, kurā šāds pieteikums ir jāiesniedz, aprēķināšana – Lietas nodošana bērna jaunās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesai, kas ir labākā situācijā lietas izskatīšanai

Lietā C-372/22

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *tribunal d'arrondissement de Luxembourg* (Luksemburgas apgabaltiesa, Luksemburga) iesniegusi ar 2022. gada 8. jūnija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2022. gada 9. jūnijā, tiesvedībā

CM

pret

DN,

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] (referente), tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] un S. Rodins [*S. Rodin*],

ģenerāladvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– Eiropas Komisijas vārdā – *S. Noë* un *W. Wils*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – franču.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Regulas (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV 2003, L 338, 1. lpp.) 9. panta 1. punktu un 15. pantu.

2 Šis lūgums iesniegts tiesvedībā starp CM un DN par saskarsmes tiesībām ar viņu nepilngadīgajiem bērniem.

Regula Nr. 2201/2003

3 Regulas Nr. 2201/2003 12., 13. un 33. apsvērums ir formulēts šādi:

"(12) Šajā regulā noteiktais piekritības pamats lietās par vecāku atbildību ir izveidots, ņemot vērā bērna [labākās] intereses, jo īpaši tuvuma kritēriju. Tas nozīmē, ka piekritība ir, pirmkārt, bērna pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstij, izņemot dažus gadījumus, kad pastāvīgā dzīvesvieta mainīta [vai] saskaņā ar vienošanos starp personām, kam ir vecāku atbildība.

(13) Bērna [labākajās] interesēs šī regula izņēmuma kārtā vai noteiktos apstākļos pieļauj to, ka tiesa, kurai ir piekritība, var nodot lietu citas dalībvalsts tiesai, ja šī tiesas atrašanās vieta ir labāka [tiesa ir labākā situācijā], lai izspriestu lietu. Tomēr tādā gadījumā otrai tiesai [tiesai, kurā prasība celta kā otrajā] nedrīkstētu ļaut nodot lietu trešai tiesai [tiesai, kurā prasība celta kā trešajā].

[..]

(33) Šajā regulā atzītas pamattiesības un respektēti Eiropas Savienības Pamattiesību hartas principi. Jo īpaši, ar to tiek izdarīti centieni nodrošināt to bērna pamattiesību ievērošanu, kas noteiktas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 24. pantā."

4 Šīs regulas 2. pantā "Definīcijas" ir paredzēts:

"Šajā regulā:

[..]

7) ar terminu "vecāku atbildība" saprot visas tiesības un pienākumus attiecībā uz bērna personu vai bērna īpašumu, kuras piešķir fiziskai vai juridiskai personai ar spriedumu, likumu izpildi vai nolīgumu, kam ir juridisks spēks. Jēdziens ietver uzraudzības [aizgādības] tiesības un saskarsmes tiesības;

[..]

9) termins "uzraudzības [aizgādības] tiesības" ietver tiesības un pienākumus, kas attiecas uz rūpēm par bērnu, un jo īpaši tiesības noteikt bērna dzīvesvietu;

10) termins "saskarsmes tiesības" ietver, jo īpaši, tiesības ierobežotā laikposmā paņemt [aizvest] bērnu uz vietu, kas nav viņa pastāvīgā dzīvesvieta;

[..].”

5 Minētās regulas II nodaļas “Piekritība” 2. iedaļā “Vecāku atbildība” ir ietverts šīs pašas regulas 8.–15. pants.

6 Regulas Nr. 2201/2003 8. pantā “Vispārējā piekritība” ir paredzēts:

“1. Dalībvalsts tiesām ir piekritīgas lietas par vecāku atbildību par bērnu, kura pastāvīgā dzīvesvieta ir šajā dalībvalstī brīdī, kad tiesā iesniegta prasība.

2. Uz šā panta 1. punktu attiecas 9., 10. un 12. panta noteikumi.”

7 Saskaņā ar šīs regulas 9. pantu “Bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas piekritības turpināšanās”:

“1. Ja bērns likumīgi pārvietojas no vienas dalībvalsts uz citu un iegūst tajā jaunu pastāvīgu dzīvesvietu, bērna iepriekšējās dzīvesvietas dalībvalsts tiesām, atkāpjoties no 8. panta, saglabājas piekritība trīs mēnešus pēc pārvietošanās, lai varētu labot tādu spriedumu par saskarsmes tiesībām, kas izdots šajā dalībvalstī pirms bērns pārvietojās uz citu valsti, ja persona, kam atbilstoši spriedumam par saskarsmes tiesībām ir saskarsmes tiesības, turpina pastāvīgi dzīvot bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī.

2. Šā panta 1. punktu nepiemēro, ja persona, kam ir saskarsmes tiesības, un kas minēta 1. punktā, ir pieņēmusi bērna jaunās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesu piekritību, piedaloties šajās tiesās notiekošos tiesas procesos bez to piekritības apstrīdēšanas.”

8 Minētās regulas 15. pantā “Lietas nodošana tiesai, kas atrodas [ir] labākā vietā [situācijā] tiesas spriešanai” ir noteikts:

“1. Izņēmuma kārtā dalībvalsts tiesas, kurām ir piekritība pēc būtības, ja tās uzskata, ka citas tās dalībvalsts tiesa, ar kuru bērnam ir īpaša saikne, ir labākā atrašanās vietā [situācijā] tiesas spriešanai vai atsevišķas lietas daļas izskatīšanai, un ja tas ir bērna [labākajās] interesēs, var:

a) apturēt tiesvedību vai attiecīgo tās daļu un aicināt puses iesniegt prasību minētās citas dalībvalsts tiesā saskaņā ar 4. punktu; vai

b) lūgt citas dalībvalsts tiesu pieņemt piekritību saskaņā ar 5. punktu.

2. Šā panta 1. punktu piemēro:

a) pēc pieteikuma saņemšanas no kādas puses; vai

b) pēc pašas tiesas ierosmes; vai

c) pēc pieteikuma saņemšanas no citas tās dalībvalsts tiesas, ar kuru bērnam ir īpaša saikne saskaņā ar 3. punktu.

Īstenoto lietas nodošanu pēc tiesas ierosmes vai pēc citas dalībvalsts tiesas pieteikuma saņemšanas jāpieņem vismaz vienai no pusēm.

3. Uzskata, ka bērnam ir 1. punktā minētā īpašā saikne ar dalībvalsti, ja šī dalībvalsts:

a) ir kļuvusi par bērna pastāvīgo dzīvesvietu pēc tam, kad 1. punktā minētajā tiesā iesniegta prasība; vai

b) ir bērna iepriekšējā pastāvīgā dzīvesvieta; vai

c) ir bērna pilsonības vieta; vai

d) ir tās personas pastāvīgā dzīvesvieta, kurai ir vecāku atbildība; vai

e) ir vieta, kurā atrodas bērna īpašums, un ja lieta ir saistīta ar bērna aizsardzības pasākumiem, kuri attiecas uz šī īpašuma pārvaldīšanu, saglabāšanu vai atsavināšanu.

4. Dalībvalsts tiesa, kurai ir piekritība pēc būtības, nosaka termiņu, kurā minētās citas dalībvalsts tiesās jāiesniedz prasīb[a] saskaņā ar 1. punktu.

Ja šajā laikā attiecīgajās tiesās nav iesniegta prasība, tiesa, kurā iesniegta prasība, turpina īstenot piekritību atbilstoši 8. līdz 14. pantam.

5. Minētās citas dalībvalsts tiesas, ja īpašu lietas apstākļu dēļ tas ir bērna [labākajās] interesēs, pieņem piekritību sešu nedēļu laikā pēc prasības iesniegšanas, kas izdarīta saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunktu vai 1. punkta b) apakšpunktu. Šajā gadījumā tiesa, kurā prasība iesniegta pirmajā, atsakās no piekritības. Pretējā gadījumā tiesa, kurā iesniegta prasība pirmajā, turpina īstenot piekritību atbilstoši 8. līdz 14. pantam.

6. Tiesas šā panta vajadzībām sadarbojas tieši vai ar tās centrālās iestādes starpniecību, kas izraudzīta, ievērojot 53. pantu."

9 Šīs pašas regulas 19. panta "*Lis pendens* un saistītas prasības" 2. punktā ir noteikts:

"Ja prasības, kas attiecas uz vecāku atbildību par vienu bērnu un kas balstītas uz tā paša pamata, starp tām pašām pusēm ir iesniegtas dažādu dalībvalstu tiesās, tiesai, kurā prasība iesniegta kā otrajā, pēc savas iniciatīvas ir jāaptur tiesvedība līdz tiek noteikta tās tiesas piekritība, kurā pirmajā iesniegta prasība."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

10 CM un DN ir attiecīgi divu 2009. un 2010. gadā dzimušu nepilngadīgo bērnu tēvs un māte. Ģimene dzīvoja Parīzes reģionā (Francija) līdz 2015. gadam, kad tā pārcēlās uz Luksemburgu.

11 Ar 2020. gada 12. jūnija spriedumu *tribunal d'arrondissement de Luxembourg* (Luksemburgas apgabaltiesa, Luksemburga) Ģimenes lietu palāta šo bērnu deklarēto dzīvesvietu un pastāvīgo dzīvesvietu ar atliktu iedarbību no 2020. gada 31. augusta noteica pie viņu mātes Francijā, lai tostarp ņemtu vērā bērnu intereses mācību gadu pabeigt Luksemburgā. Ar šo spriedumu šī tiesa arī no 2020. gada 31. augusta piešķīra bērnu tēvam, kurš joprojām dzīvoja Luksemburgā, saskarsmes tiesības un tiesības izmitināt viņus saskaņā ar konkrētiem nosacījumiem.

12 Šie nepilngadīgie bērni ar māti 2020. gada 30. augustā faktiski pārcēlās uz Franciju.

13 2020. gada 14. oktobrī tēvs *tribunal d'arrondissement de Luxembourg* (Luksemburgas apgabaltiesa) iesniedza pieteikumu grozīt saskarsmes tiesību un tiesību uz izmitināšanu īstenošanas kārtību.

14 Tā kā māte jau bija iesniegusi prasības pieteikumu ar tādu pašu priekšmetu *tribunal judiciaire de Nanterre* (Nantēras Vispārējās jurisdikcijas tiesa, Francija) Ģimenes lietu palātā sešas dienas pirms tēva iesniegtā pieteikuma *tribunal d'arrondissement de Luxembourg* (Luksemburgas apgabaltiesa), pēdējā minētā tiesa ar 2020. gada 1. decembra spriedumu, piemērojot Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 2. punktu, apturēja tiesvedību līdz brīdim, kad šī Francijas tiesa būs lēmusi par savu starptautisko jurisdikciju.

15 Ar 2021. gada 17. septembra spriedumu *tribunal judiciaire de Nanterre* (Nantēras Vispārējās jurisdikcijas tiesa) atzina, ka tai nav jurisdikcijas lemt par šo mātes iesniegto prasības pieteikumu, galvenokārt pamatojoties uz to, ka saskaņā ar Regulas Nr. 2201/2003 9. pantu tēvs, pirmkārt, pieteikumu bija iesniedzis *tribunal d'arrondissement de Luxembourg* (Luksemburgas apgabaltiesa) trīs mēnešu termiņā kopš šo nepilngadīgo bērnu likumīgas pārcelšanās un, otrkārt, nekādā veidā nebija piekritis Francijas tiesu jurisdikcijai.

16 Ar 2022. gada 3. marta spriedumu *cour d'appel de Versailles* (Versaļas apelācijas tiesa, Francija) noraidīja mātes iesniegto apelācijas sūdzību par šo spriedumu.

17 Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *tribunal d'arrondissement de Luxembourg* (Luksemburgas apgabaltiesa) jautā, pirmkārt, par tās jurisdikciju saskaņā ar Regulas Nr. 2201/2003 9. pantu. Šajā ziņā šī tiesa norāda, ka, lai gan tēva pieteikums par saskarsmes un izmitināšanas tiesību grozīšanu tika iesniegts mazāk nekā trīs mēnešu laikā pēc šo nepilngadīgo bērnu faktiskās pārcelšanās, tas tika iesniegts vairāk nekā četrus mēnešus pēc 2020. gada 12. jūnija sprieduma pasludināšanas, ar kuru tika lemts par šo pārcelšanos un kurš, būdams galīgs, ir ieguvis *res judicata* spēku. Ja tiktu ņemts vērā šis datums, minētajai tiesai tātad būtu jāatsakās no jurisdikcijas izskatīt šo pieteikumu.

18 Otrkārt, iesniedzējtiesa jautā par Regulas Nr. 2201/2003 9. panta saikni ar tās 15. pantu. Vienlaikus uzskatīdama, ka, ņemot vērā pamatlietas apstākļus, divi no šī 15. panta piemērošanas nosacījumiem šķiet izpildīti, iesniedzējtiesa tomēr pauž šaubas par iespēju atteikties izskatīt šo lietu par labu Francijas tiesām kopsakarā gan ar tēva apsvērumiem par 9. panta normu prioritāro raksturu salīdzinājumā ar minētā 15. panta normām, gan ar 2018. gada 4. oktobra spriedumu IQ (C-478/17, EU:C:2018:812).

19 Šādos apstākļos *tribunal d'arrondissement du Luxembourg* (Luksemburgas apgabaltiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Regulas [Nr. 2201/2003] 9. panta 1. punkts ir piemērojams attiecībā uz
   a) pieteikumu par grozījumiem saskarsmes tiesībās [šīs] regulas 2. panta 10. punkta izpratnē, kuru ir iesniegusi persona, kam ir minētās saskarsmes tiesības saskaņā ar tiesas nolēmumu, kurā ir noteikts atliekošs nosacījums par tā spēkā stāšanos, pamatojoties uz bērnu interesēm, bet kurš ir kļuvis galīgs un ieguvis *res judicata* spēku, un kurš ir pasludināts bērnu agrākajā pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī vairāk nekā četrus mēnešus pirms pieteikuma iesniegšanas atbilstoši [minētās regulas] 9. panta 1. punktam,
   b) turklāt tas tā ir izņēmuma kārtā attiecībā pret [šīs pašas] regulas 8. pantā paredzēto vispārējo piekritību,

lai gan Regulas Nr. 2201/2003 12. apsvērumā ir precizēts, ka "šajā regulā noteiktais piekritības pamats lietās par vecāku atbildību ir izveidots, ņemot vērā bērna [labākās] intereses, jo īpaši tuvuma kritēriju, [un ka] tas nozīmē, ka piekritība vispirmām kārtām ir bērna pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstij, izņemot noteiktus gadījumus, kad bērna pastāvīgā dzīvesvieta ir mainīta"?

2) Apstiprinošas atbildes uz pirmo jautājumu gadījumā – vai piekritība, kas šādi pastāv atbilstoši [Regulas Nr. 2201/2003] 9. panta 1. punktam un kas ir paredzēta "atkāpjoties no [šīs regulas] 8. panta", liedz piemērot [minētās] regulas 15. pantu, kurš ir paredzēts piemērošanai "izņēmuma kārtā" un "ja tas ir bērna [labākajās] interesēs"?

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

20 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 2201/2003 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka trīs mēnešu laikposms, kurā, atkāpjoties no šīs regulas 8. panta 1. punkta, bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesām saglabājas jurisdikcija izskatīt pieteikumu par galīgā nolēmuma par saskarsmes tiesībām grozīšanu, sākas nākamajā dienā pēc šī bērna faktiskās pārcelšanās vai tomēr nākamajā dienā pēc tiesas nolēmuma, kurā noteikts šī bērna pastāvīgās dzīvesvietas maiņas datums.

21 Tādējādi, kā izriet no Regulas Nr. 2201/2003 12. apsvēruma, tā tika izstrādāta ar mērķi ievērot bērnu labākās intereses un šajā nolūkā tajā priekšroka tiek dota tuvuma kritērijam. Eiropas Savienības likumdevējs faktiski ir uzskatījis, ka bērna pastāvīgajai dzīvesvietai ģeogrāfiski tuvākā tiesa ir vislabāk piemērota, lai izvērtētu bērna interesēs pieņemamos pasākumus. Saskaņā ar šo apsvērumu jurisdikcija vispirmām kārtām ir bērna pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesām, izņemot noteiktus gadījumus, kad bērna dzīvesvieta ir mainīta, vai saskaņā ar vienošanos starp personām, kam ir vecāku atbildība (spriedums, 2017. gada 15. februāris, W un V, C-499/15, EU:C:2017:118, 51. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

22 Regulas Nr. 2201/2003 8. panta 1. punkts īsteno šo mērķi, vecāku atbildības jomā paredzot vispārējās jurisdikcijas noteikumu par labu tās dalībvalsts tiesām, kurā bērnam ir pastāvīgā dzīvesvieta brīdī, kad tiesā ir iesniegta prasība. Ņemot vērā ģeogrāfisko tuvumu, šīs tiesas kopumā vislabāk spēj novērtēt bērna interesēs pieņemamos pasākumus (spriedums, 2022. gada 14. jūlijs, CC (Bērna pastāvīgās dzīvesvietas pārcelšana uz trešo valsti), C-572/21, EU:C:2022:562, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

23 Tomēr saskaņā ar šīs regulas 8. panta 2. punktu 8. panta 1. punktā paredzētais noteikums par jurisdikciju ir piemērojams, ievērojot tostarp minētās regulas 9. pantu.

24 Saskaņā ar Regulas Nr. 2201/2003 9. panta 1. punktu, ja bērns likumīgi pārvietojas no vienas dalībvalsts uz citu un iegūst tajā jaunu pastāvīgu dzīvesvietu, bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesām, atkāpjoties no šīs regulas 8. panta, saglabājas piekritība trīs mēnešus pēc pārvietošanās, lai varētu labot tādu spriedumu par saskarsmes tiesībām, kas izdots šajā dalībvalstī pirms bērns pārvietojās uz citu valsti, ja persona, kurai atbilstoši spriedumam par saskarsmes tiesībām ir saskarsmes tiesības, turpina pastāvīgi dzīvot bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī.

25 Šajā 9. panta 2. punktā ir precizēts, ka minētajā 9. panta 1. punktā paredzēto jurisdikcijas saglabāšanu nepiemēro, ja persona, kurai ir saskarsmes tiesības, ir pieņēmusi bērna jaunās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesu piekritību, piedaloties šajās tiesās notiekošos tiesas procesos bez to piekritības apstrīdēšanas.

26 Tādējādi, ņemot vērā Regulas Nr. 2201/2003 9. panta formulējumu, šajā pantā bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesu jurisdikcijas saglabāšanai saskarsmes tiesību jomā ir izvirzīti pieci kumulatīvi nosacījumi.

27 Pirmais nosacījums prasa, lai bērns būtu pārcēlies "likumīgi" un lai viņš būtu ieguvis jaunu pastāvīgo dzīvesvietu dalībvalstī, uz kuras teritoriju tas ir pārcēlies. Saskaņā ar otro nosacījumu šī bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesām pirms bērna pārcelšanās ir jābūt pieņēmušām nolēmumu par saskarsmes tiesībām ar šo bērnu. Trešais nosacījums prasa, lai persona, kurai ir saskarsmes tiesības, turpinātu pastāvīgi dzīvot bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī. Saskaņā ar ceturto nosacījumu pēdējās minētās dalībvalsts tiesās trīs mēnešu laikposmā pēc šī bērna "pārvietošanās" ir jābūt iesniegtam pieteikumam grozīt pirmo nolēmumu par saskarsmes tiesībām, kuru tās bija pieņēmušas pirms šīs pārcelšanās. Saskaņā ar piekto – pēdējo – nosacījumu persona, kurai ir saskarsmes tiesības, nedrīkst būt pieņēmusi šī bērna jaunās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesu jurisdikciju.

28 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izriet, ka iesniedzējtiesai ir šaubas tikai par to, kā interpretēt vārdus "pēc pārvietošanās" Regulas Nr. 2201/2003 9. panta 1. punkta izpratnē. Tā vēlas noskaidrot, vai šajā tiesību normā paredzētais trīs mēnešu laikposms sākas nākamajā dienā pēc šo bērnu faktiskās pārcelšanās, proti, šajā gadījumā – 2020. gada 30. augustā, vai arī nākamajā dienā pēc tam, kad pieņemts tiesas nolēmums, kurā ar atliktu iedarbību ir noteikts šo bērnu pastāvīgās dzīvesvietas maiņas datums, proti, šajā gadījumā – 2020. gada 12. jūnijā.

29 No 9. panta 1. punkta skaidrā formulējuma izriet, ka Savienības likumdevējs, pamatojoties uz minēto pantu, ir vēlējies ierobežot bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas tiesu jurisdikciju līdz trīs mēnešu laikposmam pēc šī bērna faktiskās pārcelšanās no vienas dalībvalsts uz citu, lai tur noteiktu viņa jauno pastāvīgo dzīvesvietu. Neviena no šī paša 9. panta 1. punkta normām, ne arī – plašāk raugoties – kāda no Regulas Nr. 2201/2003 normām neļauj uzskatīt, ka šis trīs mēnešu laikposms varētu sākties no notikuma pirms šī bērna faktiskās pārcelšanās, kā, piemēram, no tiesas nolēmuma, kurā attiecīgā gadījumā ar atliktu iedarbību ir noteikts šī bērna pastāvīgās dzīvesvietas maiņas datums.

30 Līdz ar to iesniedzējtiesas minētajam apstāklim, ka tiesas nolēmums, ar kuru sākotnēji tika noteiktas saskarsmes tiesības, kļuva galīgs dienā, kad tika iesniegts pieteikums grozīt šo nolēmumu, nav nozīmes, piemērojot Regulas Nr. 2201/2003 9. panta 1. punktā paredzēto jurisdikcijas noteikumu.

31 Proti, šāds pieteikums par grozījumiem ir pamatots ar apstākļu maiņu saistībā ar attiecīgā bērna pārcelšanos un viņa pastāvīgās dzīvesvietas nomaiņu uz citu dalībvalsti neatkarīgi no datuma, kurā tika pieņemts tiesas nolēmums, ar ko sākotnēji tika noteiktas saskarsmes tiesības un to īstenošanas kārtība.

32 Tādējādi valsts tiesa pret personu, kurai ir saskarsmes tiesības, nevar atsaukties uz "*res judicata* spēku", kas attiecīgajā gadījumā ir nolēmumam, ar kuru sākotnēji noteiktas saskarsmes tiesības un to īstenošanas kārtība, lai atzītu par nepieņemamu pieteikumu, ko šī persona ir iesniegusi, lai grozītu šīs saskarsmes tiesības, pretējā gadījumā tiktu atņemta lietderīgā iedarbība Regulas

Nr. 2201/2003 9. panta 1. punktā paredzētajam trīs mēnešu laikposmam, kurā, atkāpjoties no šīs regulas 8. panta, bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesas saglabā jurisdikciju lemt par šādu pieteikumu.

33 No tā izriet, ka uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 2201/2003 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka trīs mēnešu laikposms, kurā, atkāpjoties no šīs regulas 8. panta 1. punkta, bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesām saglabājas jurisdikcija izskatīt pieteikumu par galīgā nolēmuma par saskarsmes tiesībām grozīšanu, sākas nākamajā dienā pēc šī bērna faktiskās pārcelšanās uz viņa jaunās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsti.

Par otro jautājumu

34 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Regula Nr. 2201/2003 ir jāinterpretē tādējādi, ka bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesa, kurai saskaņā ar šīs regulas 9. pantu ir jurisdikcija izskatīt lietu pēc būtības, var izmantot minētās regulas 15. pantā paredzēto iespēju nodot lietu šī bērna jaunās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesai.

35 Regulas Nr. 2201/2003 15. panta 1. punktā ir paredzēta iespēja izņēmuma kārtā dalībvalsts tiesām, kurām ir piekritība pēc būtības, nodot šo lietu vai attiecīgo tās daļu tādas citas dalībvalsts tiesai, ar ko bērnam ir īpaša saikne, ja tā ir vispiemērotākā šīs lietas izskatīšanai un ja tas ir bērna labākajās interesēs.

36 Šī 15. panta 2.–6. punktā ir precizēti nosacījumi un kārtība, kādā šādu nodošanu var veikt.

37 Šajā ziņā jānorāda, ka saskaņā ar minēto 15. panta 4. punktu, ja puses neceļ prasību otras dalībvalsts tiesās termiņā, ko šim nolūkam noteikusi tās dalībvalsts tiesa, kurai ir piekritība izskatīt lietu pēc būtības, šī tiesa "turpina īstenot piekritību saskaņā ar [Regulas Nr. 2201/2003] 8. līdz 14. pantu". Minētā tiesa turpina īstenot savu jurisdikciju arī saskaņā ar tās 8.–14. pantu gadījumā, ja, kā tas paredzēts šīs regulas 15. panta 5. punktā, citas dalībvalsts tiesas nav atzinušas savu jurisdikciju sešu nedēļu laikā no dienas, kad tajās ir celta prasība.

38 Šādi rīkojoties, Savienības likumdevējs pats ir paredzējis, ka minētās regulas 15. panta 1. punktā paredzēto iespēju nodot lietu var izmantot dalībvalsts tiesa, kuras jurisdikcija ir pamatota ar šīs pašas regulas 9. pantu.

39 Tāpat jānorāda, ka neviena Regulas Nr. 2201/2003 tiesību norma neļauj uzskatīt, ka šīs nodošanas iespējas izmantošana par labu bērna jaunās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesai principā būtu izslēgta.

40 Šajā ziņā jāuzsver, kā būtībā izriet no 2018. gada 4. oktobra sprieduma IQ (C-478/17, EU:C:2018:812) 33. punkta, ka Regulas Nr. 2201/2003 15. panta 1. punktā dalībvalsts tiesai, kam ir jurisdikcija izskatīt lietu par vecāku atbildību pēc būtības, ir atļauts nodot savu jurisdikciju attiecībā uz visu tajā izskatāmo lietu vai konkrētu tās daļu tiesai, kurai parastos apstākļos nebūtu jurisdikcijas izskatīt lietu pēc būtības, bet kura šajā gadījumā ir jāuzskata par tādu, kas ir "labākā atrašanās vietā [situācijā]", lai izskatītu šo lietu.

41 Šajā gadījumā, kā pamatoti norādījusi Eiropas Komisija, atšķirībā no lietas, kurā pasludināts šis spriedums, kurā abu attiecīgo dalībvalstu tiesām, kurās celtas prasības, bija jurisdikcija izskatīt šo lietu pēc būtības attiecīgi saskaņā ar Regulas Nr. 2201/2003 8. panta 1. punktu un 12. pantu, kas lika Tiesai izslēgt iespēju starp šīm tiesām īstenot nodošanu, kura ir šīs regulas 15. pantā paredzētā

iespēja, ir konstatēts, ka šajā lietā *tribunal judiciaire de Nanterre* (Nantēras Vispārējās jurisdikcijas tiesa) ir atzinusi, ka tai nav tādas jurisdikcijas izskatīt attiecīgo nepilngadīgo bērnu mātes prasības pieteikumu, kāda paredzēta minētās regulas 9. panta 1. punktā, pamatojoties it īpaši uz to, ka šo bērnu tēvs iesniedzējtiesā bija iesniedzis pieteikumu par saskarsmes tiesību un izmitināšanas tiesību grozīšanu trīs mēnešu laikposmā pēc šo bērnu likumīgas pārcelšanās.

42 Turklāt no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem neizriet, ka iesniedzējtiesas iespēja izmantot Regulas Nr. 2201/2003 15. pantā paredzēto nodošanas iespēju varētu būt pretrunā citu šīs regulas tiesību normu piemērošanai. Vēl jo vairāk nešķiet, ka Francijas tiesām būtu jurisdikcija izskatīt pieteikumu par saskarsmes tiesību un to īstenošanas kārtības grozīšanu saskaņā ar minētās regulas 10.–14. pantu.

43 Tomēr jāatgādina, ka valsts tiesai, kas plāno izmantot šo nodošanas iespēju, vispirms jāpārliecinās, ka bērnam ir "īpaša saikne" ar citu dalībvalsti, pēc tam – ka šīs dalībvalsts tiesa ir "labākā atrašanās vietā [situācijā]", lai izskatītu lietu, un visbeidzot – ka nodošana "ir bērna [labākajās] interesēs", ievērojot šo trīs nosacījumu interpretāciju, ko Tiesa sniegusi 2016. gada 27. oktobra sprieduma D. (C-428/15, EU:C:2016:819) 49.–61. punktā, kā arī 2019. gada 10. jūlija rīkojuma EP (Vecāku atbildība un tiesa, kas atrodas labākā vietā) (C-530/18, EU:C:2019:583) 31.–34. un 37.–42. punktā.

44 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Regula Nr. 2201/2003 ir jāinterpretē tādējādi, ka bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesa, kurai saskaņā ar šīs regulas 9. pantu ir jurisdikcija izskatīt lietu pēc būtības, var izmantot minētās regulas 15. pantā paredzēto iespēju nodot lietu šī bērna jaunās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesai, ja vien ir ievēroti 15. pantā paredzētie nosacījumi.

Par tiesāšanās izdevumiem

45 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

1) Padomes Regulas (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu 9. panta 1. punkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

trīs mēnešu laikposms, kurā, atkāpjoties no Regulas Nr. 2201/2003 8. panta 1. punkta, bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesām saglabājas jurisdikcija izskatīt pieteikumu par galīgā nolēmuma par saskarsmes tiesībām grozīšanu, sākas nākamajā dienā pēc šī bērna faktiskās pārcelšanās uz viņa jaunās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsti.

2) Regula Nr. 2201/2003

ir jāinterpretē tādējādi, ka

bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesa, kurai saskaņā ar šīs regulas 9. pantu ir jurisdikcija izskatīt lietu pēc būtības, var izmantot minētās regulas 15. pantā paredzēto iespēju nodot lietu šī bērna jaunās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesai, ja vien ir ievēroti 15. pantā paredzētie nosacījumi.

[Paraksti]